

Борис Степанишин

«НЕОБОВ'ЯЗКОВІ» ФУНКЦІЇ БІБЛІОТЕКИ**КУЛЬТУРНО-ПРОСВІТНИЦЬКА РОБОТА КНИГОЗБІРНИ**

Майже двадцять років успішно діє при Рівненській державній обласній бібліотеці (РДОБ) організований завідуючою відділом мистецтва Розалцею Мельник клуб «У світі прекрасного». Коло інтересів - малярство, графіка, фото, театр, музика, красне письменство, художні ремесла, зокрема вишивка, ткацтво, писанкарство. До Ради клубу ввійшли художники, поети, викладачі естетики, мистецтвознавці. Невдовзі він став конкурувати з Художнім салоном, товариством «Знання», з професійними музичними установами.

Головна форма роботи - мистецький вечір. Ось, для прикладу, кілька тем: «Шевченко і музика», «Сучасні українські поетеси», «Євангельські сказання у творчості Гната Хоткевича», «Золотий гомін» (сучасна авангардова поезія), «Гнат Хоткевич - письменник, композитор і кобзар-музика», «Композитори України - Лесі Українці», «Тарас Шевченко і Микола Лисенко - два велети духовного життя України». На вечорах звучали твори великих композиторів, були заслухані доповіді про життя та діяльність Ван Гога, Ф.Гойї, Т.Шевченка, І.Труша, Катерини Білокур, М.Пимоненка, В.Касіяна. Заходам притаманна камерність, невимущеність, аристократизм.

Застосовуються й інші види естетичної освіти та художнього виховання: зустрічі з музичними ансамблями (гостями клубу були гурт «Птах», камерний оркестр музшколи №1, митці обласної філармонії, квартет баяністів під керівництвом А.Литвинова, хор автентичної поліської пісні «Горина», тріо «Роксолана», поетеса й гітаристка-співачка Л.Гальонко, оркестр камерної музики), показ творчих портретів (приміром, майстра ху-

дожньої фотографії А.Мізерного, кобзаря В.Жданкіна, лауреата міжнародної літературної премії «Гранослов» Стефанії Українець та ін.). Відбулися персональні виставки художників О.Лаворика, Г.Пахарукова, В.Войтовича, С.Гречанюка, Р.Сябра, Ю.Сав'юка, В.Стасюка, експонувалися витвори художніх промислів - писанкарства, вишивки, робіт з пуху тощо.

РІВНЕНСЬКИЙ ФАКУЛЬТАТИВ

Обласна бібліотека приваблює рівненчан не лише мистецькими вечорами клубу «В світі прекрасного», а й факультативно-просвітницькою діяльністю.

Тільки за 1993-1994 рр. працівниками читального залу та абонементу було підготовлено й проведено 12 літературних вечорів та чотири презентації книг.

Тематика й жанри «факультативу» найрізноманітніші. Приміром, літературні вечори: «Поет трагічного оптимізму» (Ю.Клен), «Мій дім за третьою зорею» (Б.-І. Антонич), «Талант, що прагнув до зір» (М.Хвильовий), «Повернуті з забуття» (М.Зеров, В.Винниченко, М.Драй-Хмара, М.Плужник); літературно-музичні: «З журбою радість обнялась» (поезія О.Олеся й пісні на його тексти); літературно-кінематографічні: до 100-річного ювілею О.Довженка; презентації маловідомих часописів («Берегиня», «Український світ») та краєзнавчої літератури (наприклад, книги Я.Поліщука «Література рідного краю», «Волинь моя - прадавній край»), з циклу «Реабілітовані історією» - спогади про У.Самчука під загальною назвою «З криниці печалі», про поезію О.Стефановича та книгу Х.Блонського «Вода з-під каменя».

У презентації книг і часописів беруть участь співробітники кафедри української літератури педінституту, студенти факультету української філології.

У книгозбірні проходять бібліографічні огляди літератури на різні теми: «З історії Збройних Сил України», «Світогляд українського народу», «Проза в часописах», «Дзвін», «Березіль», «Київ» тощо з читанням фрагментів художніх творів, літературно-художні композиції на зразок «Вірю в силу воскресіння» (образ Ісуса Христа), «Душі людської доброта», «Ось-ось Покрова одцвіте» тощо.

ЧИ ПОТРІБНІ БІБЛІОТЕЦІ МЕТОДИСТИ?

Навіщо? Щоб записати до формуляру підбрану читачем книгу, а потім виписати її, яка ж тут методика. Чим же займаються методисти?

Пояснимо. Сценарії вечорів здебільшого складено тут, у відділі науково-методичної роботи та бібліотечного маркетингу, причому не лише для власних потреб, а й для всіх бібліотек міста, навчальних закладів області, будинків культури. Це простежується за переліком укладених, надрукованих і оперативно розісланих актуальних сценаріїв за 1991-1994 рр.: «Я знов з тобою, Україно» (про Є.Маланюка, Св.Гординського, Б.Кравціва), «Забуті перлини давньої української музики» (М.Березовський, А.Ведель та Д.Бортнянський), «І смерть, як найвищий вінок» (про О.Ольжича), «Великий син великого народу» (Б.Хмельницький) та ін.

У відділі розробляються також сценарії (чи композиції) оглядів-конкурсів професійної майстерності бібліотечних працівників, «Методичні рекомендації на допомогу проведенню масових заходів», «Інструктивно-методичні листи» (до 125-ліття «Просвіти» тощо), різноманітні «Матеріали...», наприклад, про письменників діаспори, життя і творчість яких пов'язані з Рівненщиною.

Судячи з формулярів, - а в них прізвища бібліотекарів і педагогів чи не з усіх навчальних та культурологічних закладів обласно-

го центру й багатьох районів, - продукція відділу користується неабияким попитом серед фахівців.

Відділ збирає й узагальнює матеріали, надруковані центральними районними бібліотеками. Лише за друге півріччя 1994 р. зібрано понад 60 сценаріїв масових заходів (до річниці чорнобильської трагедії, міжнародного року родини, ювілеїв письменників, з проблем народознавства - краєзнавства та ін.). Сценарії систематизуються, аналізуються і з відповідним резюме надсилаються в райони.

З метою підвищення кваліфікації бібліотечних працівників методичний відділ проводить обласні (чи міжрайонні, регіональні куштові) семінари-практикуми та науково-практичні конференції з таких тем: «Пріоритетні напрями розвитку бібліотечної справи в Україні», «Робота бібліотек з проблем поширення естетичних знань», «... з питань довідково-бібліографічної та інформаційної роботи», «... з питань поширення науково-технічної літератури», «Важливість релігії в духовному

житті суспільства», «Бібліотеки й національне відродження» (спільно з Тернопільською областю) тощо.

Для удосконалення роботи в 1994 р. методичний відділ було реорганізовано. Віднині його функції - підготовка і випуск рекламної продукції, посередництво при укладанні угод бібліотеки з державними, кооперативними, комерційними підприємствами та громадськими організаціями, науково-дослідницька діяльність, методична допомога бібліотекам області, впровадження в їх практику наукових досліджень та передового бібліотечного досвіду.

База проведення таких досліджень - РДОБ: тут вивчаються потреби вчителів щодо фахової літератури, способи задоволення цих запитів, аналізується стан використання періодичних видань. За підсумками досліджень виробляються науково-обґрунтовані рекомендації, впровадження яких поліпшує роботу з читачами. В 1995 р. розроблено програму вивчення стану бібліотечно-інформаційного обслуговування

читачів та освоєння і введення в науковий і культурний обіг фондів.

Здійснюються перші кроки в напрямі організації в обласній бібліотеці Ділового інформаційного центру. За угодами інформаційні послуги надавалися акціонерному товариству відкритого типу «Лібрис» (Вінниця), комерційній фірмі «Гюс» (Запоріжжя). Методисти мають виявляти споживачів інформації, підбирати форми діяльності й способи подання інформації, засоби співпраці зі спільною підприємців міста.

Бібліотека відповідатиме сучасним вимогам із запровадженням у бібліотечну справу принципів маркетингу в умовах ринку. На це націлено обласний семінар з питань впровадження маркетингу в практику центральних районних та міських бібліотек.

З метою реклами бібліотечних послуг налагоджено зв'язки з телебаченням (програма «Місто») та радіо. Заплановано заходи, спрямовані на дедалі більшу популяризацію бібліотечних фондів.

ФАКТИ НАУКОВОГО ЖИТТЯ. ХРОНІКА ПОДІЙ

Гліб Юхимець

Дарунок київського графіка Георгія Сергєєва

16 січня цього року в секторі естампів та репродукцій ЦНБ ім. В.І.Вернадського було відкрито виставку українського художника, майстра мініатюрної графіки Георгія Сергєєва, автора близько 550 екслібрисів. Експонувалося понад 180 робіт, виконаних у різних графічних техніках, а також близько 30 ілюстрованих каталогів виставок, в яких художник брав участь. Творчість майстра була переважно представлена книжковим знаком, вирішеним у графічно-площинній манері, яка органічна природі книги. Розміри та композиція вдало вивірені, зображення й тексти чіткі, зрозумілі. І головне: вони характеризують власника книги, книжкове зібрання, бо Г.Сергєєв використовує різні засоби: дотепний сюжет, невимушений жарт, дружню пародію тощо. Митець досить вдало послуговується графічним «цитуванням» творів відомих художників: Архипенка, Брейгеля, Гогена, Модільяні, Рембрандта, Серова, Шагала, Шевченка та ін. А в шрифтових екслібрисах майстерно застосовує елементи орнаменту, виявляючи тонкий смак та досконале знання декоративного мистецтва різних епох.

Виставочна діяльність Г. Сергєєва надзвичайно активна - 11 персональних та участь у 50 художніх виставках в Україні, Литві, Естонії, Росії, Англії, Франції, Іспанії, Італії, Японії, Данії, Голландії, Польщі тощо. Виставка в ЦНБ, експонати якої митець подарував бібліотеці, органічно вписалася в її інтелектуальну ауру.

Дарунок художника стане основою колекції його творів у фондах ЦНБ. У збірці представлено численні екслібриси, станкові гравюри та перший з п'яти примірників оригінального мініатюрного авторського видання «Екслібриси Георгія Сергєєва», що містить 158 ілюстрацій книжкових знаків, виконаних митцем протягом 25 років творчої діяльності.

